



Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

## Чыюпсым икъэухъумэн тегъэпсыхьэгъэ зэдэлэжъэныгъ

Мэз чэтыубзэу Ачлпсэ Адыгеим хэ-  
хьэрэ Кавказ биосфернэ заповедникым  
щыпсэунэу тыгуасэ хатлупщыхагъ.

Лъэпкъ проектэу «Экологи-  
ем» кыдыхэлъытэгъэ псэуш-  
хъэ лъэпкъ 11-мэ ащыщыр  
Кавказ биосфернэ заповед-  
никым зэрэхатлупщыхагъэм  
фэгъэхыгъэ лффтхьабзэм хэ-  
лэжыгъэх АР-м и Лпышхьэу  
Къумпыл Мурат, Кавказ запо-

лоф ашлэн фаеу  
хъугъэ.

«Хьаклэ-кьоклэ  
ныбжьыклэр чы-  
опсым хатлупщы-  
хьаным, мэз чэ-  
тыуу къэхъухэрэр  
алъэ теуцонхэм



Республикэм кыхиубытэрэмрэ  
азыфагу дэль чыплэм хатлуп-  
щыхагъ. Ар кызыкыхахыгъэр  
зэрэмыллагэр, мэз чэтыур  
зэшэклон ылъэклышт псэушхъэ  
цыкълухэр нахьыбэу зэрэхэсхэр,  
кымафэм нахь маклэу ос кы-  
зэрэщесырэр ары. Мэз чэтыуу  
ышэу Чилмас Темыр Осетиюм  
— Аланием щыпсэунэу агъэхъа-  
зыры. Комиссиюм зэрэхигъэунэ-  
фыкыгъэмклэ, хьаклэ-кьуаклэм  
изытет дэгъу. Цыфхэмрэ унэгъо  
псэушхъэхэмрэ ащиухъаным  
ар фагъэсагъ.

Кавказ заповедникым ипресс-кытлукъу

(Икълух я 2-рэ нэклуб. ит).

ведникым ипашэу, Шъачэ  
илъэпкъ парк ипашэ ипшъэ-  
рылхэр зыгъэцаклэу Сергей  
Шевелевыр, акционер обществэу  
«Гъэхъунэ пльыжыым» игене-  
ральнэ пашэу Яна Перепечае-  
вар.

Мэз чэтыур Кавказ биос-  
фернэ заповедникым хатлупщы-  
хьажыным ыпэклэ Урысыем  
чыюпсым икъэухъумэнклэ и  
Министерствэ, Росприроднад-  
зорым, Шъачэ илъэпкъ парк и  
Гупчэу Кавказым щыпсэу-  
щтыгъэ мэз чэтыухэр зыпкъ  
игъэуцожьыгъэным фэгъэза-  
гъэм, къэралыгъо учреждение-  
хэм, шлэныгъэ, общественнэ  
организациехэм илъэсыбэрэ

апае Кавказым щыпсэуштыгъэ  
мэз чэтыухэр зыпкъ изыгъэу-  
цожьырэ Гупчэми, шлэныгъэ-  
лэжхэми бэ апшъэ ифагъэр.  
Ар зыщыпсэушт чыплэм есэ-  
нымклэ ахэм лффышхо зэшлухы.  
Мэз чэтыур Кавказым щыпсэ-  
унымклэ Гупчэми лэпылэгъу  
тыфэхъун, хьаклэ-кьуаклэм  
псэушхъэу кыушэкълуштхэмкли  
тыделэн фае. Непэ тызэгъусэу  
джащ фэдэ пшъэрылхэр зэ-  
шлэтэхых», — кылуагъ Уры-  
сыем чыюпсым икъэухъумэн-  
клэ и Министерствэ ипашэу  
Александр Козловым.

Мэз чэтыуу Ачлпсэ Кавказ  
заповедникымрэ чыюпс паркэу  
«Тхьачлышху» зыфилуу Адыгэ



ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВЭ  
ЦЫКЛУМРЭ ГУРЫТЫМРЭ

УРЫСЫЕМ  
ИЛЪЭПКЪ  
ПРОЕКТХЭР

### Ныхэм атегъэ- псыхьагъ

Проектэу «Ны-предпринима-  
тель» зыфилорэм хэлэжъэ зышл-  
огъохэм ялэу тхылхэр Ады-  
геим щаштэхэу рагъэжыагъ.

Ар зытегъэпсыхьагъэр клэлэ-  
цыкълу зилэ бзылфыгъэхэм лф-  
горэм пыханхэмклэ лэпылэгъу  
ягъэгъотыгъэныр ары. Мы про-  
ектым хэлэжэхэрэм ищыкълэгъэ  
шлэныгъэхэр арагъэгъотыштых,  
проект анахь дэгъум ипхырышын  
пае сомэ мини 100 аратышт.  
Ыпклэ лъамытэу ныхэр мэфэ  
пчъагъэрэ рагъэджэщтых, тре-  
нинг зэфэшхьафхэр афызэха-  
щэщтых, икълухым бзылфыгъэ-  
хэр ябизнес-проектхэмклэ зэ-  
нэкъокъуштых.

Программэу «Ны-предприни-  
матель» зыфилорэр лоныгъом и  
18-м кыщегъэжыагъэу и 22-м  
нэс тиреспубликэу шагъэцэкълэшт.  
«Мамапредприниматель.рф»  
зыфилорэ сайтым лоныгъом и  
13-м нэс ялэу тхылхэр агъэ-  
хьын алъэклышт.

Предпринимательствэм лэпы-  
лэгъу езыгъэгъотырэ Гупчэм  
ипашэу Кыкъл Артур кызыриуа-  
гъэмклэ, программэм хэлэжъэн-  
хэ алъэклышт зыныбж илъэс 18  
икъугъэ бзылфыгъэхэу лф горэ  
кызылэузыхы зышлогъохэр,  
зыныбж имыкълэгъэ клэлэцы-  
кълухэр зилэ е сабый кызыфэ-  
хъуагълэу лф зымышлэхэрэр,  
клэлэцыкълухэр зыплунэу зыштэ-  
гъэ бзылфыгъэхэу илъэсым  
нахь мымаклэу предприниматель  
лфшлэным пылхэр.

Мыщ фэдэ лффтхьабзэр рес-  
публикэм апэрэп зэрэщызэха-  
щэрэр. 2021-рэ илъэсым тлогъо-  
гъо мыщ фэдэ зэнэкъокъу  
щылагъ. Адыгеим ипредпринима-  
тель бзылфыгъэ 64-м ехъу ащ  
хэлэжыагъ.

Лъэпкъ проектэу «Предпри-  
нимательствэ цыкълумрэ гуры-  
тымрэ» зыфилорэм диштэу мы  
программэр пхыращы. Ащ изэ-  
хэщакълухэр: Урысыем экономика  
хэхъоныгъэмклэ и Министерств,  
Фондэу «Наше будущее» зы-  
филорэр, лэхъзэхэлъ обществэу  
«Предпринимательствэ цыкълумрэ  
гурытымрэ якорпорация», Уры-  
сыем избзылфыгъэхэм я Союз.



Зэкьошныгъэм ильэмыдж

# «Мыекъуапэ инэфыльэхэр» Тыркуем ихьаклэх

Бэдзэогум и 12-м щегъэжыагъэу и 17-м нэс орэдымрэ къашьомрэ я Дунэе фестивалэу «Кавказыр ыкли зэрэдунай орэмамыр» зыфилоу Тыркуем ихьалэу Яловэ щыклорэм ансамблэу «Мыекъуапэ инэфыльэхэр» хэлажъэ.



Д. Хьаклэу

Мрамор хы лушъом щызэрэу-гъоигъэх Кавказ щызэлъашлэрэ орэдыло ыкли къэшъокло купхэр. Фестивалыр рагъэклоклым кьалэу Яловэ игубернатор клэ-щакло фэхьугъ ыкли мы кьалэм щылэжьэрэ Темыр Кавказ обществэм ар зехицагъ.

Апэрэ мафэм фестивалым хэлажэхэрэр нэлуасэ зэфэшлыгъэнхэм япхыгъэ зэлуклэхэр рагъэклоклыгъэх. Ятлонэрэм къеклоплэгъэ цыф купышхор зэхэтэу Яловэ игъогумэ арыкьуагъ. Къэлэ гузэгум къашьохэр къыщашыгъэх. Ащ къыклэпхыкьлоу чыплэ зэлухыгъэмэ къэшъуаклохэм якъэгъэлъэгъонхэр ащыкьуагъэх. Купым къэшъо дахэхэу «Къафэр», «Лъэпэрышъор», «Ныбжьыклэ къашьор» кьалэу Яловэ исценэ къыщашыгъэх.

Ансамблэм зэлуклэгъу дырилагъ мы кьалэм имэрэу Мустафа Тутук. «Мыекъуапэ инэфыльэхэм» япашэу, Урысыем культурэмклэ изаслуженнэ лофышлэу, Адыгеим изаслуженнэ артистэу Нэныжъ Айдымыр зэлуклэм къыщиуагъ: «Ти Адыгей ищытху тильэпкъ къашьохэмклэ тыди щызэлъадгъашлэ тшлоигъоу лъэшэу тилоф тегугъу, купым хэтхэми ягулытэ мы лъэныкъомклэ къызэрэтлэтыштым тыналэ тет. Дунаим мамырныгъэ ильэу цыфхэр псэунхэр анахъ шъхьалэу щыт».

Ящэнэрэ мафэм къэшъокло купыр хьаклаплэ шылагъ адыгэ чылэу Соуджакъ. Мэфэ реным купыр чыплэ гъэшлэгъонмэ къащыращэклыгъ. Сыхьатипл адыгэ джэгум хэлэжыагъэх. Чылэу Со-

уджакъ къэшъокло купэу илэхэр ащ къэклоплагъэх. Нэбгырэ 500-м ехъоу къэээрэугоигъэхэр чэц хьугъэу зэхэклыжыгъэх.

Яплэнэрэ мафэм, нелэ, дагыстан чылэу Гюней маклох, къэшъо къэгъэлъэгъон къыщашыт. Пчыхъээзэхъу ашыштым адыгэ джэгъу къыдыхэлъытагъ, ялэпкъ емыллыгыгъэу, къэшъоным ыбзэ ахэр благъэ зэфышлыштых.

Фестивалым иаужырэ мафэ изэфэшлыжыным тегъэпсыхьагъэу амфитеатрэм исценэ къэгъэлъэгъонхэр щыкьлоштых, гала-концертэу ар зэраухыжыштым тиансамблэу къэшъуиц къыщыгъэ лъэгъошты.

ЛЪЭПШЫКЪО  
ФАТИМ.

Адыгеим ихьушъхьэхэу  
Фышт-Ошъутенэ чыплэхэм  
адэжъ ильэс 11 зыныбжъ пшъэ-  
шъэжыеу Шъачэ кыкли зекло  
къэклогъэ унагъом игъусагъэр  
ащыкьлоди, къэгъэнэжыаклохэр  
ащ лыхьугъэх.

Ошлэ-дэмышлэ лофхэмклэ къулыкьум тыгъуасэ къызэритыгъэмклэ, турбазэу Верхний Чуб янэ-ятэхэм ягъусэу пшъэшъэжыем зыщыгъэпсэфыштыгъ, зыкьлодыгъэр ахъшамхэм адэжъ. Зеклохэм ошлэ-дэмышлэ лофхэмклэ къулыкьум илофышлэхэм къафалотагъ бэдзэогум и 13-м пчыхъэм сыхьатыр 5-м адэжъ километри 2 фэдизклэ хыгъэхъунэм пэчыжъэу пшъэшъэжыер зэрэщалъэгъугъэр, турбазэм ыльэныкъоклэ ар зэрэкьлоштыгъэр.

— Хыгъэхъунэу Псынадахэ нэс кьохы къызэкьожъ-хэм, пшъэшъэжыер зэрямыгъусэжыем гу лъатагъ, — кьалотагъ ошлэ-дэмышлэ лофхэмклэ къулыкьум и Кьыблэ шьолъыр къутамэ ихьэгъэнэжыаклохэм.

Мы хьугъэ-шлагъэм фэгъэхыгъэ уплъэкьунхэр следственнэ комитетым зехицагъэх. Ащ ипресс-къулыкьу кытыгъ лыхьон лофшлэнхэр зыщыкьлохэр чыплэм следовательхэмрэ криминалистхэмрэ зэрэнэсыгъэхэр, зэфэхьысыжъэу ашырэм елытыгъэу унашъо къызэрэкьлэпхыкьлоштыр.

Пшъэшъэжыем ихьэгъотыжынклэ лофхэр зэрэкьлохэрэм лъыплъагъ Адыгеим и Лышъхьэу Къумпыл Мурат.

Къэгъэнэжыаклохэм лыхьонымклэ щылэ амал пстэури зэрагъэфедэрэр — лыхьоныр зисэнэхьат купхэм лоф зэрашлэрэр, ошъогумклэ лъыплъэныр зэрэзэхъагъэр ащ кьылуагъ. Ошлэ-дэмышлэ лофхэмклэ Адыгеим ихьулыкьушлэхэри, Кьыблэ шьолъырым ихьутамэ илофышлэхэри — пстэумклэ нэбгырэ 29-рэ лыхьонхэм зэрэхэлэжыерэмклэ макъэ къыгъэлугъ. Республикэм щыпсэухэрэми, ащ хьаклаплэ къахлохэрэми агу къыгъэкьыжыгъэ зеклоным ишапхъэхэр агъэцэкьлэнхэм мэхъэнэ ин зэрилер: «Гъогуанэу шъуэтехьэхэрэр ошлэ-дэмышлэ лофхэмклэ къулыкьум щяжъугъэтых, шъори, шъуигъусэхэми ящынэгъончъагъэ шъуна-лэ тежъугъэт!»

Нэужым, щэджэгъоужхэм адэжъ, Къумпыл Мурат къэбарышлур исоциальнэ нэклубгъохэм къари-гъэхьагъ:

«Пшъэшъэжыер къагъотыжыгъ! Псау, узынчъ, изытет уигъэрэзэнэу щыт, янэ-ятэхэм алэклагъэ-хьажыгъ».

Джащ фэдэу республикэм ипашэ къэгъэнэжыаклохэми, цыф къызэрыкьлохэми зафигъэзагъ: «Сигуапэ хьугъэ-шлагъэм клэух дэгъу зэрэфэхъу-гъэр. Ошлэ-дэмышлэ лофхэмклэ къулыкьуми, нэмыклэ-хэу лыхьоным хэлэжыагъэхэми сафэраз язекьла-клэхэр зэдиштэхэу сабыир къэгъэнэжыгъэнымклэ яшлуагъэ къызэрэкьлуагъэм пае.

Сыдигъокли пшыгъушэ хьуштэп къушъхьэхэр егъэ-лъягъэу узщысакьын ыкли щынэгъончъэным ишапхъэ-хэр зыщыбгъэцэкьлэн фэе чыплэу зэрэщытхэр».

Мысакъыныгъэр лъапсэ фэхьугъ

## Чыюпсым ихьэухъумэн тегъэпсыхьэгъэ зэдэлэжьэныгъ

(Иклэух).

«Яплэнэрэу мээ чэтыур зы-щыпсэушт чыюпсым хатлуп-щыхьагъ. Кавказ заповедникыр къызкыхэтхыгъэр тапэклэ ащ фэдэ чэтыурхэр мыщ зэрэщыпсэ-уштыгъэхэр ары. Непэклэ анахъ шъхьалэр — мыщ зэрэщырэхьа-тыр, ар къызэраухъумэщтыр, зэшэкьон ыльэкьышт псэушъхьэ-хэр зэрэхэхэр ары», — кьылуагъ Кавказ заповедникым ипашэу, Шъачэ ильэпкъ парк ипашэу ипшъэрылхэр зыгъэ-цаклэу Сергей Шевелевым.

Адыгеим и Лышъхьэу Къумпыл Мурат зэрэхигъэунафыкы-гъэмклэ, тыкъэзыуцухьэрэ ду-

наим ихьэухъумэнклэ ыкли зеклоным зегъэушъомбгъугъэным-клэ тиереспубликэ Кавказ запо-ведникым бэшлагъэ зэдэлэжьэ-ныгъэ зыдырилер.

«Псэушъхьэхэм, къэкьырэ лъэпкъ зэфэшъафхэм якъэу-хъумэн тегъэпсыхьэгъэ проек-тыбэ зэдэтэгъэцэкьлэ. Мээ чэ-тыурхэм япчъагъэ зыпкъ игъэу-цожыгъэнымклэ шлэныгъэлэжъ-хэми, заповедникым илофы-шлэхэми, хэбзэ къулыкьухэм яллыкьлохэми лофэу ашлэрэм мэхъанэшхо есэты. Зеклоным зегъэушъомбгъугъэным тегъэ-псыхьэгъэ проектхэми джащ фэдэу тапэкли тэдэлэжьэшт.

Гъозэрыплэ икордон эколо-гэ-зекло комплекс шагъэлсы. Мээ чэтыурхэм ялэагъо мыщ шагъэлсыгъах, музеир шагъэ-цэкьлэжыгъ. Тичыюпс-рекреа-ционнэ амалхэр акъылыгъэ хэлэу дгъэфедэнхэм фэшлэ заповедникми, ащ ипашэу Сер-гей Шевелевми зэдэлэжьэны-гъэу адытилэм зедгъэушъом-бгъушт», — кьылуагъ АР-м и Лышъхьэ.

Я 20-рэ ллэшлэгъум ыгузэгу-хэм анэс мээ чэтыурхэр бэу Кавказым имэзэхэм ахэсыгъэх. Ау ахэм хэбзэнчъэу зэряшакло-штыгъэхэм кьыхэкьлэу япчъагъэ лъэшэу кьелыхыгъагъ. Ахэм

япчъагъэ зыпкъ игъэуцожыгъэ-ным тегъэпсыхьагъэу Урысыем чыюпсым ихьэухъумэнклэ и Министерствэ программэ шъхьаф-ыштагъ, Шъачэ ильэпкъ парк мээ чэтыурхэр Кавказым зыпкъ щызыгъэуцожыштыхэ Гупчэр щызэхашагъ. Программэр зы-тегъэпсыхьагъэр Урысыем и Кьыблэ мээ чэтыу 50-м кы-щымыклэу щыпсэуныр ары.

Гупчэм испециалистхэм яшлуагъэкьлэ зэсэгъэгъэ чыплэм щымыпсэуштыгъэ мээ чэтыу дунимклэ апэрэу щырхэр къы-фэхъугъэх. 2016-рэ ильэсым кьышегъэжыагъэу мээ чэтыу 13 мээхэм ахатлупщыхьагъ.

2022-рэ ильэсым Урысыем чыюпсым ихьэухъумэнклэ и Министерствэ ипашэу Александр Козловым бэдзэогум и 15-р мээ чэтыу и Мафэу гъэнэфэ-гъэнэу игъо ыльэгъугъагъ. А мафэр ащ кьыхихыныр къыз-хэкьыгъэр 2016-рэ ильэсым бэдзэогум и 15-м мээ чэтыу-хэм япчъагъэ зыпкъ изыгъэу-цожыерэ Гупчэм щалыгъыгъэ хьаклэ-къуаклэхэр апэрэу чы-юпсым щыпсэунхэу зэрэхатлуп-щыхьажыгъагъэхэр ары. Ахэм ащыщэу 3-р Кавказым ихьу-шъхьэхэм ахэсых.

АР-м и Лышъхьэ  
ипресс-къулыкьу



## АР-м и Парламент

## Адыгэкъалэ щылагъэх

Адыгеим и Парламент и Тхьаматэу Владимир Нарожнэмрэ ащ игуадзэу Цэй Эдуардрэ фэтэрыбэу зэхэт унэу Адыгэкъалэ дэтхэм ягэклэжьын, ахэм ящажухэм язэтэгъэпсыхъан япхыгъэ лoфшлэнхэр зэрэзэшлуахыхэрэр джырэблагъэ зэрагъэлъэгъу.



АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэм идепутатхэу Мыгу Адамрэ Джанхъот Аслъанрэ, муниципальнэ образованием иадминистрация ипащэу Хъач-мамыкô Азэмат, нэмыкхэр ягъусэхэу ахэр проспектэу Лениным ыцлэ зыхъырэм тет унэу N-у 3-м ишагу апэ къуагъэх. «Лэрыфэгъу къэлэ щылаклэр гъэпсыгъэныр» зыфилорэ про-

граммэм къыдхэлъытагъэу ащ ишагу зэтырагъэпсыхъажьы. Хъызмэтшлалэу «Стройкомплекс» зыфилорэ ары подрядчикэу лoф щызышлэрэр. Ащ мы уахътэм клэлэцыкы джэгуплэр ешлы, асфальтэу дэлъыр зэблэху, автомашинэхэм апае уцуплэхэр егъэпсых, нэмык лoфшлэнэу зэшлуихын фаери бэ. Ащ пэмычыжъэу щыт унэу

N-у 7-м цыфэу члэхсэм ялъ-луклэ ышъхъэ джырэблагъэ зэблэху. Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ачлэхсэм зэдагъэфедэхэрэм ягэклэжьын фытегъэпсыхъгъэ программэм къыдхэлъытагъэу ар агъэцэклагъ.

Мы лъэныкъом фэгъэзэгъэ Адыгэ республикэ Фондым ипащэу Пщыгъонэ Руслъан зэрэцигъэгъозагъэхэмклэ, унэхэр шапхъэхэм адиштэхэу шлыгъэнхэм, ачлэхсэм псэуклэ амал тэрэххэр ялэнхэм афэшл Адыгэкъалэ мы программэм чанэу къыхэлэжъэ. Гуцылэм пae, 2022-рэ ильэсэу къуагъэр пштэмэ, къатэфэрэр хэзыгъэ имылэу унэхэм ачлэхсэм къатыгъ, нахыпэклэ чыфэ зытелъыгъэхэм ар къапшыныжъыгъ.

— Къалэр проектхэм, программэхэм чанэу зэрэхэлэжъэрэр къыхащы хъугъэ, — **къылуагъ Владимир Нарожнэм ыльэгъугъэм уасэ къыфишызэ.** — АР-м и Лышъхъэу Къум-пыл Мурат, Правительствэм аналэ къызэрэтетым, цыфэу дэхсэм чаныгъэ къызэрэзыхагъафэрэм яшлуагъэклэ аужырэ ильэсхэм зэхъоклыныгъэшлухэр зэрэфэхъугъэхэр нэрылэгъу.

Тапэкли ащ тетэу лoфхэр лы-клатэхэмэ, щыклэгъабэ дэгъэ-зыжыгъэ хъушт. Анахъ шъхьалэхэм ащыщыр псы къабзэу зэшъоштхэр санитарнэ шапхъэхэм адиштэу ыкли икôу цыфхэм алэклагъэхъгъэныр ары.

Хабзэ зэрэхъугъэу, республикэ Парламентым ипащэхэмрэ идепутатхэмрэ цыфэу унэхэм ачлэхсэм гуцылэгъу афэхъугъэх. Ахэм ягумэкыгъохэм къалэр

нахъ клэраклэ, нэфынэ зэрэхъугъэр, гъэпсэфыплэ чыплэ дэхабэ джы зэралэр къыхагъэщыгъ, нэмыккэу зыгъэгумэкы-хэрэмклэ къадэгъошагъэх, ежышъхъэклэ лэпылэгъу зыщыклагъэу закыфэзгъэзагъэхэри къахэкыгъэх. Ахэм ягумэкыгъохэм ядэгъэзыжъын амалэу щылэмклэ аналэ зэрэтетыштыр Владимир Нарожнэм къыхигъэщыгъ.

**ХЪУТ Нэфсэт.**



Сурэтхэр: АР-м и Парламент

## Мэкъумэщ хъызмэтыр

## Тичыгулэжъхэр чылапхъэ щыклэщтхэл

лэклыбым лэжыгъэ чылэпхъаклэхэр къыщызыгъэкыхэрэм къазэралэщтхэл шапхъэхэр Урысыем ыгъэпхъэшагъэх. УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэу Михаил Мишустиныр унашъом клэтхагъ, лoныгъо мазэм и 1-м зэхъоклыныгъэхэм къуачлэ ялэ хъушт.

УФ-м мэкъумэщ хъызмэтымклэ и Министерствэ къызэритыгъэмклэ, культурэ шъхьалэхэм, нахыбэу къагъэкыхэрэм ячылэпхъаклэхэм якыхыхын ыкли якъэгъэклын нахъ зиушъомбгъуным, чыгулэжъхэм ялофшлэн лэклыбым къырашхэрэ чылапхъэхэм лъэшэу зэрэпхыгъагъэм къышагъэклэнышъ, халъхъащтыр тикъэралыгъо щачэфын амал ятыгъэным афэшл шапхъэхэр къаугупшысыгъэх.

Санкциеу Урысыем имыныбджэгъу къэралыгъохэм къыпагъохыгъэхэм апкь къыкылыкэ чылапхъэхэр лэклыбым къырашхыныр ильэс заулэ хъугъэу къэхъылагъ. Ащ фэшл шэпхъаклэхэр хэхъожъхэмэ, Адыгеим имэкъумэщ хъызмэт щылажъэхэрэм хэкыплэ афэхъуштым, непэ халъхъащтыр къыздахырым тиклэупчлагъ.

АР-м мэкъумэщ хъызмэтымклэ и Министерствэ иотделэу къэкыхэрэм афэгъэзагъэм къызэрэщытагуагъэмклэ, тичыгулэжъхэм тыхэгъэу къышаугупшысыгъэу, къышагъэкырэ хъэ ыкли коц чылапхъэхэр ильэс пчъагъэ хъугъэу агъэфедэх. Анахыбэр тигъунэгъу Краснодар краим къырашхы. Лэжыгъэ чылэпхъаклэхэм апыл Гупчэу П.П. Лукьяненко ыцлэ зыхырым, «Кубань-зерно» зыфилорэ хъызмэтшлалэм зэпхыныгъэ адырлэу, ахэм яшлэныгъэлэжъхэр упчлэжъэгъу ашлэхэзэ ячлыгу къеклуштыр, ом изэхъо-

кыныгъэхэм адэзыштэщтыр къыхахы, нэмык компанияеу мы лъэныкъом фэгъэзагъэхэм къащачэфэуи мэху.

Непэ чыгулэжъ пэпчъ хъэсэ шъхьалэу лэжыгъэр къызтырихырым нэмыккэу, ушэтыплэу хъасэхэр илэх. Чылапхъэ зыхахыштыр зигугъу къэтшыгъэ гупчэхэм, институтхэм къащачэфышъ, ахэм атырапхъэ, къарахыжыгъэр ары къыклэптыклорэ гъэм халъхъэрэр. Министерствэм къызэрэщытагуагъэмклэ, арэуштэу ильэсыбэ хъугъэ лoф зашлэрэр.

Дагъэ къэзытырэ культурэхэр, гуцылэм пae, тыгъэгъазэр, рапсыр ары лэклыбым къырашхыгъэхэр. Аужырэ ильэсхэм ар кын зэрэхъугъэр тичыгулэжъхэм къало, арэу щытми, мыгыи ахэм афэдэ чылапхъэхэр зыгъэфедэгъэхэр ахэтых. Тызэрэцагъэгъозагъэмклэ, гъэрэкло лэпэчлэгъанэу къащэфыхы гъэтылпыплэхэм ащалыгыгъэхэу мыгъэ халъхъагъэх. Шыклэ зэфэшъхъафхэр, гуцылэм пae, «параллельный импорт» зыфалорэр ыгъэфедэзэ лэклыбым къызэпырызыщыгъэхэри ахэтых. Ау шапхъэхэр Урысыем зэригъэпхъэшагъэхэр къыдалытэзэ, къэклорэ ильэсым тыхэгъэу къышагъэкыгъэ чылапхъэхэр агъэфедэнхэм чыгулэжъхэр фэхъазырых.

— Дагъэ къэзытырэ лэжыгъэхэм апылэу Краснодар ушэтыплэ институт дэт. Ащ тыгъэгъазэм, соем, рапсым ячылэпхъаклэхэр къышагъэкых. Нэмык фирмэхэри щылэх, тигъунэгъухэми, Ростов хэкуми арытых. Ахэм тичыгуи, тичылопси къяклушт лъэпкхэр, гибридхэр къагъэкылынхэ альэкли. Арышъ, тичыгулэжъхэр чылапхъэ щыклэщтхэл. Тэри тыхэгъэу къышагъэкыгъэхэр нахъ къызлэклагъэхъэ-



Зэлухыгъэ къэбарлыгъэ лэс амалхэр.

гъошлу афэхъунхэм ыуж титышт, — **къылауагъ АР-м мэкъу-мэщымклэ и Министерствэ.**

Район администрациехэм мэкъумэщ хъызмэтымклэ яотделхэм япащэу гуцылэгъу тызфэхъугъэхэм къызэрэталуагъэмклэ, Урысыем къышаугупшысыгъэ ыкли къышагъэкыгъэ чылэпхъаклэ е гибрид нэмык хэзымылхъэрэ чыгулэжъхэри ахэтых. Гуцылэм пae, Шэуджэн районым дагъэ къэзытырэ лэжыгъэхэм апылэу Краснодар дэт ушэтыплэ институтым ичылапхъэхэм ащыщхэр гъэрэкло щылапхъагъэх. Ащ иадминистрация мэкъумэщ хъызмэтымклэ ыкли гъоылапхъэхэмклэ иотдел ипащэу къызэрилуагъэмклэ, лэжыгъэ дэгъуи къырахыгъ. Мыгъэ мы районым чылапхъэу щагъэфедэгъэм ипроцент 30 — 40 лэпэ-цыпэр ащ фэд.

Урысыем чылапхъэхэмклэ ибэдзэршыплэ пэрытныгъэр щызылыгъ компаниехэм ащыщэу «Щелково Агрохим» зыфилорэ

тыгъэгъэзэ чылэпхъаклэхэм яселекция пыллышт Гупчэ Урысыем и Къыблэ шъолъыр щигъэпсынуэ ыуж ихъагъ. Мы уахътэм ащ ипрокет егъэхъазыры, 2023-рэ ильэсым аухыштэу, 2030-рэ ильэсым нэс тыгъэгъазэм иушэтыплэ хъасэу ялэр мин 15-м нагъэсыштэу ары ипащэхэм къызэралорэр.

Дагъэ къэзытырэ культурэхэм ячылапхъэхэм апылхэм ащ фэдэу джыри зы Гупчэ къахъомэ, лэклыбым къырашхыгъ, мыщ къышагъэкыгъэхэр мэкъумэщышлэхэм агъэфедэнхэм къыфэклогъошлу зэрэфэхъуштыр нафэ.

— Тызчыгугъырэр къэралыгъом ипащэхэм лэжыгъэ чылэпхъэ селекциеу зырагъэушъомбгъуным ыуж зэрихъагъэхэр ары. Урысыем амалышхохэр илэх, тишлэныгъэлэжъхэм чылэпхъаклэ пae тыкыызэрамыгъэнэщтым тичыхъэ телъ, — **къылауагъ тичыгулэжъхэм.**

**ХЪУТ Нэфсэт.**



# ГъэцэкIэжьи́н IофшIэнышхохэр щэкIох

Мы аужырэ ильэсхэм гэсэнэгъэм исистемэ зэхьоклыныгъэшлүхэр фэхьугъэх. Республикэм ичпылэ зэфэшхьафхэм гурыт еджаплэхэр, клэлэцкыкы ыгыплэхэр клэу зэрашлэхэрэм дакIоу игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжьи́нхэри ащэкIох.



Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным иунашхьокIэ игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжьи́нхэм япхыгъэ къяралыгъо программэм кыдыхэлъытагъэу гурыт еджаплэхэр агъэкIэжьи́х.

Партиёу «Единэ Россиём» ипрограммэ ихэушхьафкыкыгъэ едзыгъоу ар щыт, Урысыем гэсэнэгъэмкIэ и Министерствэ ягъусэу шьолъырхэм IофшIэнхэр ащызэшлүахы. Мы программэм кыдыхэлъытагъэу гъэрэкIо Адыгеим игурыт еджаплэ 9-мэ игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжьи́нхэр арашыллагъэх, мыгъэ еджаплэ 7 агъэцэкIэжьи́х.

Мы программэр республикэм зеришлэуашэу шагъэцэкIэным АР-м и Лышхьэ лъэшэу ыналэ тет. Гурыт еджаплэхэу программэм хэхьагъэхэр ильэсыкIэ еджэгъум ехьуллэу хьазырынхэ зэрэфар, гъэцэкIэжьи́нхэм яшлугъэкIэ ахэм теплъакIэ ялэ зэрэхьуштыр, аужырэ шапхьэхэм адиштэу зэрэгъэпсыгъэштхэр Къумпыл Мурат кыхегъэщы.

ГъэцэкIэжьи́нхэр зыщыкIорэ еджаплэхэм ащыщ мы мафэхэм тышылагъ. Шэуджэн районым ит къуытэу Тихоновым дэт гурыт еджаплэу N 9-м IофшIэнхэр

зэрэщыкIохэрэр зэдгъэлъэгъугъ.

Ащ ипашэу Алексей Кондратьевыр кытпэгъокыгъ, яIофхэм язытет кытфилотагъ.

— Тиеджаплэ жьы дэд, Iоф зышIэрэр мыгъэ ильэс 55-рэ хьугъэ. КIэлэеджэклэу 131-рэ щеджэ, ащ цыцэу я 11-рэ классыр нэбгырэ 2-мэ, я 9-р нэбгырэ 18-мэ къаухыгъ, апэрэ классым нэбгырэ 15 къэкIолэнэу цыт.

Тиеджаплэ зыкIи гъэцэкIэжьи́нышхохэр рашыллагъэхэп, шьхьаныгъупчъэхэр

кытфызэблахьугъагъэх ныIэп. Ауужырэ ильэсхэм клашьом кыкIэцхы хьугъагъэ. Федеральнэ программэм тызэрэхъагъэр, тиеджаплэ шапхьэхэм адиштэу кызырэтфагъэпсырэр лъэшэу тигуапэ, — еIо тигушыIэгъу.

Еджаплэр къатитлоу зэтет. ЫкIоцкIэ дэпкхэр чырбыщым нэс аукъэбзызэ икIэрыкIэу ашIыжыгъэх, джэхашьохэр ратхьыжыкы рагъэчъыкыгъэх, клэу радзэжыштых, пчъэхэр зэблахьуштых.



— ЫнэрашIлэу гурыт еджаплэм игъэфэбаплэхэр, псырыкIуанIэхэр, электричесствэр кызырэкIоштыр зэблахьугъэх, канализациер зэтырагъэпсыхьагъыгъ. ДжьырэкIэ дэпкхэм ягъэцэкIэжьи́н ыужытх. Еджаплэм кабинет 16 ыпэкIэ илагъ, ахэм зы ахэдгъэхьагъ. Джащ фэдэу КIэлэеджакIохэм языгъэпсыфыгъо уахътэ зыцагъэкIон альэкIыцт чIыплэ дгъэнэфагъэ. ШхалIэр зеришлэуашэу

ПшьэдэкIыжыэу ыхьыремкIэ гъунэпкыэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Румус» зыфилорэм IофшIэнхэр зеришлэуашэу егъэцэкIэх. Джащ фэдэу «Стройконтроль» зэзэгъыныгъэ дашыгъэу IофшIэнхэр зэрагъэцэкIэхэрэм гъунэ лъафы. Ежъ еджаплэм ипаци мафэ къяс ахэт. Непэрэ мафэм ехьуллэу планэу агъэуцугъэм тетэу IофшIэнхэр макIох.

«Точка роста» зыфилорэр гурыт еджаплэм ильэсыкIэ еджэгъум ехьуллэу кышызэшлүахыт. Ащ фэгъэхьыгъэу кабинети 3 зэтырагъэпсыхьащт. ФизикэмкIэ, химиемкIэ ыкIи биологиемкIэ шьхьафхэу, джащ фэдэу технологическэ кабинет агъэпсыт. Iэмэ-псымэу ящыкIагъэхэр кырагъэуапIэу рагъэжыагъ, электроннэ микроскопи 5 къафашэ-гъах.



зэтедгъэпсыхьащт, ищыкIэгъэ Iэмэ-псымэхэр чIэдгъэуцотытх, — еIо Алексей Кондратьевым.

IофшIэнхэм апэлүхьанэу федеральнэ бюджетым кыыхыгъэ сомэ миллион 23-рэ мин 700-рэ къафатлупшыгъ. Ащ нэмыкIэу бюджет зэфэшхьафхэм къахыгъэ ахьцэ тедеу къафатлупшыгъэм ишлугъэкIэ партэхэр, пхъэнтIэкIлүхэр клэу, доскэхэр, клэлэгъаджэхэм ящыкIэгъэштхэр зэкIэ зэрагъэгъотыштытх. Джащ фэдэу ильэсыкIэ еджэгъум зэреджэштхэ тхылхэр къащэфыгъахэ. Ахэм сомэ мин 600 атефагъ.

IофшIэнхэр мэлылфэгъу мазэм рагъэжыагъэх. Еджэгъу ильэсым иаужырэ мээитлүм гъунэгъу еджаплэм ащэхэзэ рагъэджагъэх. Тэ тызщыкIогъэ мафэм еджаплэм ышхьэ изэблэхьун ыкIэм факIоштыгъ.

Гъэсэнэгъэм иучреждениехэр гъэкIэжыгъээнхэм епхыгъэ программэм ишлугъэкIэ Тихоновым дэт гурыт еджаплэр джырэ шапхьэхэм адиштэу, дахэу ыкIи гупсэфэу хьушт. Лъэхьаным диштэрэ еджаплэр клэлэгъаджэхэмкIи, клэлэеджакIохэмкIи гүлэтыплэ афэхьуштыт.

ДЕЛЭКЪО Анет.

Сурэтхэр: Iэшынэ Асплан.

## Чыфэ птельымэ...

Краснодар краим щыпсэурэ нэбгырэ 990-мэ, Адыгеим щыцэу нэбгырэ 42-мэ электроэнергиеу агъэфедагъэм ыпкIэ игъом зэрамытыгъэм ыпкы кыкIэу зыгъэпсыфыгъо уахътэр зэрэфархэу агъэфедэн альэкIыштэп. ПстэумкIи мыхэм чыфэу ательыр сомэ миллион 66-рэ мэхьу.

Электричесствэр къязытлупшырэ хьызмэтшIаплэм шьугу къягъэкIыжы, ащ ыпкIэ ымытыгъэу сомэ мин 30-м ехьу чыфэу зэлүзгъэкIагъэм иIоф хьыкумым нагъэсын, Урысыем икIын ымылэкIынэу, банкым кырытыгъэ картэр ымыгъэфедэшлунэу ашIын, электроэнергиеу иунэ екIурэр къагъэуцун фитых.

— ЗэкIэми ашIэ, ыпкIэ умытэу общественнэ транспортым урызекIон плгъэкIыцтэп, ахьцэ ымылгъэу телефоным урыгушыIэгъуштытэп. Электроэнергиеу бгъэфедагъэм тефагъэр умытымэ, ахэм анахь дэижэ пшьэдэкIыжыэу пхьыштыр. Арышгъ, зы-

гъэпсыфыгъо мазэу е нахьыбэу кыуатыгъэр мыкIодыным, о узэрэфару ар бгъэкIошхьу-ным нае, игъом электроэнергием ыпкIэ птын фаре, — кышлугъ «ТНС энерго Кубань» зыфилорэм ипашэ игуадзэу Алексей Астафоровым.

IэкIыбым зышигъэпсыфыным нае путевкэр пэшлорыгъэшэу зыгъэнэфагъэхэм чыфэ ательымэ ауплъэкIумэ нахьышлэ. «ТНС энерго Кубань» интернет нэкIубгъо уихьэмэ ар зэгъэшлэгъуае хьуштытэп.

Сурэтыр: «ТНС энерго Кубань» ипресс-къулыкъу

ДОЛГИ ЗА СВЕТ МОГУТ  
ИСПОРТИТЬ ОТПУСК





# Гъэсэныгъэм игъогу афызэлуехы



Зыцлэ инэу зыгъэлуэгъу, народнэ просвещением иотличникэу, «Адыгеим икълэегъэджэ анахь дэгъу» зыфилорэ цлэр зыфагъэ-шъошагъэу, «Урысыем икълэегъэджэ» зыфилорэ федеральнэ зэнэ-кьокъум хэлэжъагъэу, Андырхъое Хъусен ыцлэ зыхьырэ колледжым истудент гъэшлуагъэу, Шэуджэн районым икълэегъэджэ клубэу «Ильэсым икълэегъэджэ» зыфилорэм ипашэу, лъэпкъ проектэу «Гъэсэныгъэм» кыхиубытэу зэхашэрэ зэнэкьокъоу «Анахь кълэ-егъэджэ дэгъухэм якыхэгъэщын» зыцлэм иэкспертэу, Адыгеим на-роднэ гъэсэныгъэмкълэ изаслуженнэ лофышлэу Шъаукъо Фатимэ Иляс ыпхьур къуаджэу Къэбэхьаблэ щэпсэу.



Гурыт еджаплэм кызычлэ-клым, Адыгэ кълэегъэджэ учи-лишэу Андырхъое Хъусен ыцлэ зыхьырэр, Адыгэ къэралыгъо кълэегъэджэ институтыр Мые-кьуапэ кыщиухыгъэх. Чылэу кызыщыхуэгъэм лoф ышлэнэу ыгъэзэжыгъ. Хъатыгъужыкьое еджаплэм ильэс 40 фэдиз ху-гъэу лoф щешлэ. Хэткли на-фэ, уклэлэегъэджэныр лoфшлэн псынклэп, ау ащ нахь кыиныж сабий цыклоу зищылэныгъэ гъогу езыгъэжъагъэм игъэс-ныгъэ-плуныгъэ.

Цыфыр дунаим сыда кызы-кытехьорэр? Сыд фэдэ пшъэ-рылъя ащ зэшлуихырэр? Мы упчлэхэм яджэуапхэм бэрэ алыхьугъ Фатимэ. Щылэныгъэр шлу зэрилъэгъурэр, ыгу зэлухы-гъэу зэрэпэгъокырэр кыхихы-гъэ сэнэхьатым къегъэнафэ.

Дунаим ыльапсэр цыфыр ары. Ащ игъашлэ зыфэдэщтыр

ежъ ылэмычлэ иль. Ащ къары-ушхо хэлъ ыкли пшъэрыл ин ыгъэцакэрэри. Цыфыр чыгым фэд, ащ лъапсэ едзы, зигъэпы-тэным пылъ. Сабыим игъэсэны-гъэ-плуныгъэ кълэегъэджэм ипшъэрыл шъхьа. Ицлыкълэу ащ акылэу ептырэр ары зэ-рыпсэуштыр. Кълээцыклум щы-лэныгъэ гъогоу кыхихыштым игупшысэ кызысжежъэрэр еджа-плэр ары. Кълээцыклум шлэны-гъэ языгъэгъотырэ кълэегъа-джэм игъэпсыклэ, идунэеелпы-клэ мэхъанэшхо ял, сыда пло-мэ ащ лъытэныгъэу фашырэм елпыгыгъэу игъэсэпэтхыдэ едэлх.

Щылэныгъэм цыфым игъа-шлэ кышыпыгъохырэр маклэп. Ахэм цыфыр апсыхъэ, нахь лъэш хуэгъэу къахэкълэжы. Гъогу гъэшлэгъон кыкълугъ Фа-тимэ. Цыф гукъабз, рэхьат, хьалэл, Тхъэм кыыритыгъэу гуклэгъу тлупшыгъэ-шъхьафит ин

хэлъ. Ащ ыгу хэкълэжы, гу-бжыгъэу мыхъун горэ ылон е ышлэн зыфэпощтым нэсырэп. Лушы, губзыгъ, шыпкъэныгъэм готэу мэлсэу. Чэщи мафи лoф зыдешлэжы, иакъыл хэхъоныгъэ фешы. Ежым ышлэрэ лoфшлэ-нымкълэ интернетымкълэ цыфхэм адэгущэ. Егъэджэн лoфшлэныр электроннэ шыкълэм тетэуи

**Цыфыр дунаим сыда кызыкълэтехьорэр? Сыд фэдэ пшъэрылъя ащ зэшлуихырэр? Мы упчлэхэм яджэуапхэм бэрэ алыхьугъ Фатимэ. Щылэны-гъэр шлу зэрилъэгъурэр, ыгу зэлухыгъэу зэрэпэгъоклы-рэр кыхихыгъэ сэнэхьатым къегъэнафэ.**

регъэклокы. Философ цлэрылоу Конфуций игушылэхэр пытэу зыдылыгъ: «Жъыр лэпэдэлэл ымышлэу клэр зэзыгъашлэрэр

ары кълэегъэджэн зыпэкълэ-щтыр».

**Шъаукъо Фатимэ кълэуатэ:**  
— Сэ сиофшлэплэ — еджа-плэр, сичлэплэр — урокыр, анахь мэхъанэшхо зилэ цыфыр — еджаплэр ары. Кълэегъэджэ

тэр кызыэрыклоп, ар цыф цы-клум иакъыл ихэхъоныгъэ уахът. Егъэджэн программэр икьу фэдизэу кълээцыклум зэра-лэкълэхьащтым сыпылъ. Техноло-гиякълэхэр кызыфэзгъэфедэзэ, нахь ашлогъэшлэгъонынэу згъэ-псызэ еджаплэмэ садэлажъэ. Апшъэрэ еджаплэм щеджэхэми, сиеджаплэхэр зэнэкьокъухэм, проектхэм, ушэтынхэм ахэла-жъэх. Щытху тхылъ зэмыллу-жыгъохэр къахьых. Сэ, кълэ-егъэджэм, кыисэлпыгыгъэ еджа-клом акылэу, шлэныгъэу еджа-плэм щигъотыштыр.

Апэрэ ильэсым лoфшлэ сы-зылохъэм, зы псэлъэ кълэклэ за-кьом кыисфигъэнэфэгъэ силэжъэ-кълэщтыр. Сабыйхэр згъэджэгоу, усэ цыклоу тхьакълумкълыхъэу шакломэ аубытыгъэм фэгъэ-хьыгъэр зэдгъашлэзэ, еджаплэм ипашэу Сихъу Хъамедэ къэуцуи, кыитэдэлугъ. Тхьапэу усэр зы-тетымрэ къэлэмымрэ щылъхэти, кыыштэхы, зыгорэ тыритхы, лу-кълэжыгъ. Джэгуныр зытэухым, тхьапэм тетхэгъэм седжагъ: «Тхьакълумкълыхъэ цыкълур лэ хуэштэп, сабиймэ агу хэкълэщт!» Джащ кышыублагъэу сабиймэ сиягъэ ясымыгъэкълэу, гукъао ямылэу садэлэжъэнэу адэсу-благъ. Сищылэныгъэ гъогу а гушылэхэр кызыдгытэхуэ непэрэ мафэм нэсэу сылэжъагъ. Зы псэлъэ кълэклэ сикълэегъэджэ философии ыльапсэ хуэгъэ.

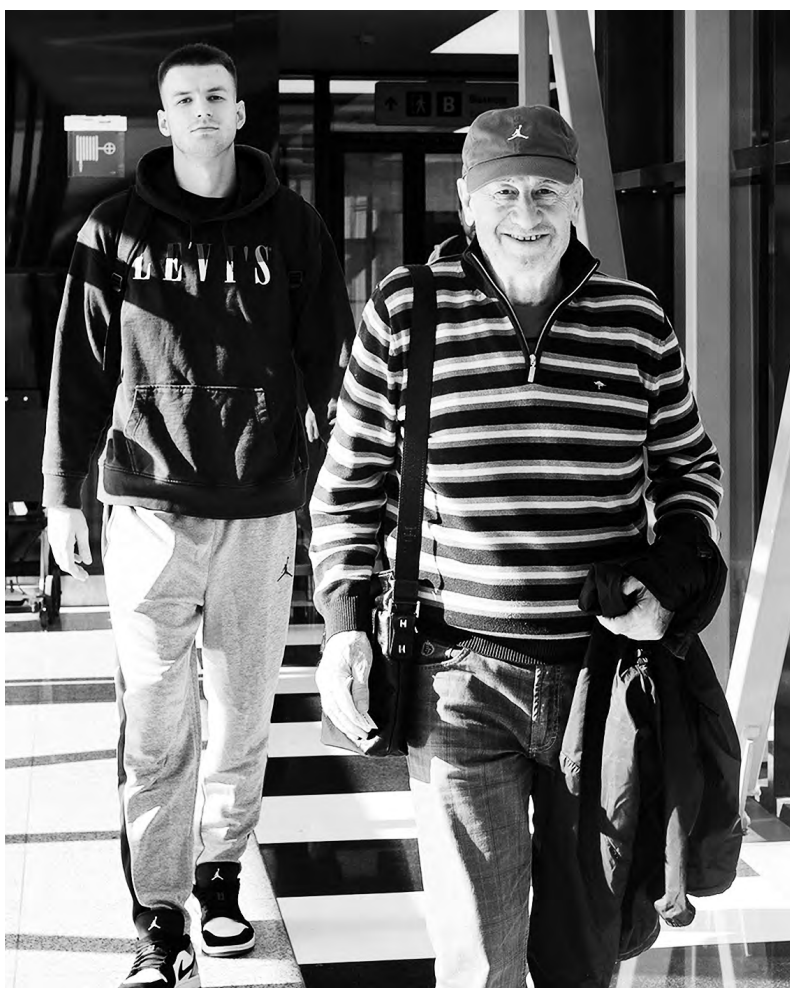
«Щытхууклаерэ убыклаерэ зэфэдэ», алауагъ адыгэмэ. Тлурэ емыкълу, тлурэ яягъэ къэмыкло-рэмэ, яшлуагъэ къахлорэп. Фати-мэ щытхуи кълээцылэрэп, илоф-шлэн фэшъыпкъэу егъэцакълэ. Щылэныгъэр шлу елэгу, мафэ, сыхьат, жыкълэжъэгу пэпчэ ищылэныгъэ купкл ин илэным, гъэхъэгъэ лъагэхэм анэсыным ар фэбанэ. Осэ ин зилэ щылэны-гъэр умыгъэумзэхымэ, бгъэ-дэхэщымэ, дунаим идэхагъэ угу, пшъхъэ, уигупшысэ ащыщ пшышъумэ, хъарым ихъарыж уидунэететыклэ. Джа хъарым ипчъэ Фатимэ сабиймэ афы-зэлухыгъэу мэлсэу.

**ЛЪЭПШЪЫКЪО Фатим.**





# Урысые ЦСКА-м итарихъ иадыгэ нэклубгъу



Урысыем ибаскетбол клуб анахъ цларыоу, зиильэсишьэ джырэ-благъэ хэзыгъэунэфыкыгъэ ЦСКА-м итарихъ «адыгэ нэклубгъуи» хэт. Ильэс 50-м ехурэ мыщ лоф шишлагъ Адыгеим и Тэхутэмыкье район ит къуаджэу Бжыхъэкьеожым шыщ Барцо Аскэр.

тренер лофшлэныр зыгъэцкларэ Дмитрий Шакулиныр ары.

— *Шылэныгъэм, профессиональнэ зэфыщытыклэхэм яапэрэ десэхэр кысэзытыгъэхэр Аскэр, — кылуагъ ащ «Адыгэ макъэм» иупчлэхэм джэуапхэр къаритыжхэзэ.* — Сыдигъоки спортсмен ныбжьыклэхэм къотэгъу афэхурэ Дедыр тинэ-кыокьогъухэмрэ командэр шу зыльэгъухэрэмрэ шхъэклафэ афэтшынэу, кыным зыкъетымыгъэгъэштэнэу, джэгуплэм титымэ, псынклэу зыкъэтымытынэу, тиклуб гупсэ, ащ ихабзэхэм тафэшпыкхэнэу тигъасэщтыгъ. Барцом осэ инэу фашырым ишыхъат кылуагъэр хэткли законэу зэрэщытыр. Ащ мэхъанэшхо ил. Зыфэдэ кэмыхъугъэ цыф цларыуабэмэ лоф зышашлэгъэ ЦСКА-м шхъэклэфэныгъэшхо кышилэжыныр бэп кызыдэхурэр.

Барцо Аскэр мы мафэхэм Шэхэклай шы. Зегъэспсы, чыплэ дахэхэр кызынэпллыхъэх, цыфхэм ахэхъэ. Джы уахътэ нахъыбэу илэ хъугъэ. Ильэс 57-рэ ЦСКА-м хэтыгъэ Аскэр

урысые баскетболым ищытхъу-зехъэхэм я Зал хагъэхъагъ, «армейцэхэм» яджэгунхэм ыплэ хэмыльэу яплынэу, анахъ гъэшлуагъэхэр зыдагъэ-тысырэ чыплэм шысынэу фитыныгъэ зерилэр кэзыушыхъа-тырэ тхылъ кыратыгъ.

— *Ильэсыбэхэм командэм играфик дедгъэштэн фаеу шытыгъ, ащ фэш! Адыгеим сыкхэклонэу бэрэ кыхэкхыщтыгъэп. Арэу цытми, зы тхъамафэ кыхэкхыгъэклэти, сигупсэхэм, сишьэогъухэм, сикъоджэгъухэм сакъыхахъэщтыгъ, — кытфилогъ Аскэр.* — Сикъоджэ гупсэу сицлыклогъор, сиклэлэгъур зыщызгъэклэуагъэм сыщылэныр сиклас, гунэгъу къуаджэхэри кэсэкхыгъэх. Уахътэу цылэр маклэщтыгъ, ау хы Шлуцлэ лушъом сыклонэу кыхэкхыгъэклэ-щтыгъ. Синыбджэгъухэм сыкырагъэблэгъагъэу Шэхэклай сигуапэу сыкхакло, ащ клуачлэ кысеты. Мыщ ичылопс зыфэдэ кэмыхъугъ, упшыгъэми, пщегъэгупшэ.

Аскэр ильэс 77-рэ ыныбжь нахъ мышлэми, физическэу

псыхъэгъэным пылъ, пчэдыжрэ къечыхъэ, зарядкэ ешы, хым зыщегъэпскы, ипсауныгъэклэ шуагъэ кэзыхыщт гъомылапхъэхэр егъэфедэх.

Бэрэ тызэдэгущылэу мэхъу. Тызнэмысырэ шылэп. Адыгэ кьоджэ цыклоу Бжыхъэкьеожым кыдэкыгъэ клэлэ кызы-зэрыклоу, нэмыклэхэм зыпарэкли кхэхэмыщырым спортым гъогу кыхъэу кыщиклогъэр зэрэригъэжъэгъагъэм, итеклоныгъэхэм, игухэлхэр кызыщидэмы-хъугъэхэм, ыгъэлпалэхэрэм, зэрыгушхохэрэм, непэ ищылаклэ татэгущылэ.

Еж ышхъэ фэгъэхыгъэу кылотэныр Аскэр икласэп, гъэшлэгъонэу, сэмэркъэуи хэлъэу кызытегушылэрэу иунагъу, илфыгъэхэр, ипхъорэлъ-кьорэлъфхэр, ахэм кхаклэхухъажыгъэхэр, иныбджэгъухэр, икьоджэгъухэр, командэм хэтхэр ары. Спортым епхыгъэ кызбархэр игуапэу келуатэх.

— *Ильэс 15 сыныбжьэу, джыри еджаплэм сычлэсызэ, атлетикэ псынклэм сыпыхъэгъагъ, — ылуагъ Аскэр.* —

Клубым хэтхэр гъэшлуабзэклэ «Дедклэ» ащ еджэх. Непэ ар пенсием шы, ау ащ пае кэмынэу ильэсипшл пчъагъэ зэритыгъэ клубым ищылэныгъэ лъэпллэ, ежыри ащ хэтхэм зыфэдэ кэмыхъугъэклэ альбгъэ.

Цыфэу ащ исэнэхъат фэдэм рылажэхэрэр нахъыбэрэмклэ кэалъагъохэрэп. Ахэр журналистхэм загъорэ дэд нылэп гушылэгъу зафэхъухэрэр, ягугъу ашыным фаехэп, зыкыхагъэ-щырэп, ау ахэр шымылэхэу командэр цылэштэп.

Барцо Аскэр ЦСКА-м имасажистыгъэ ыкли итренерыгъэ закълэп, ар коллективым гукъэлэтыплэу ил. Клубым ипашэхэми, спортсменхэми, командэр зикласэхэми ащ изыклэлэныкыоу, итамыгъэу, италисманэу ар алытэ. Зэклэми ашлэ — Дедыр мычыжъэу щытмэ, лофхэр дэгъу хъуштых.

Ильэс пшыклутф хъугъэш Москва кыклэу и Адыгей гупсэ кызыклогкелэ, хы Шлуцлэ Шапсыгъэ мэфэ зауэрэ шэлэ. Ыгуклэ кыпэблагъэ хъугъэ Шэхэклай изакъоу кхаклоу кыхэкхырэп, илофшлэгъухэр, ыгъэсагъэхэр егъусэх. Анахъэу мы чыплэхэр шу зыльэгъугъэхэр зэлъашлэрэ баскетболистыщтыгъэу, Москва и «Динамо» ыкли ЦСКА-м, Санкт-Петербург и «Спартак», нэмыцхэм якомандэу «Обе-

рельхинген», Израиль икхэлэ шхъалэу Тель-Авив и «Бейтар», икхэлэ цыкхуэхэм ащыщэу Ришон-Лецион и «Маккаби» ахэтыгъэу, аужырэ ильэс тлоклым





Тренер слагагъ, сэр-сэрэу спортзалым сычлахъэти, къэс-чыхъэщтыгъ, сылэщтыгъ, баскетбол, футбол сешлэщтыгъ. Я 9-рэ классым сисэу, зыпарэкли зыфэсымыгъэхъазырыгъэу, кы-зэпэчъэнымкIэ зэнэкъокъоу Адыгэ автоном хэкум шызэхашагъэм сыхэлэжьэнэу, метри 100 къэсчынэу кыисэлэуагъэх. Ащ хулыфыгъэхэм ятлонэрэ разряд ишапхъэ шъхъарыкIэу

гъако, нахъ класэу ЦСКА-м ибаскетбол клуб ащ къэко, — **къелуатэ ащ.** — А лъэхъаным Александр Гомельскэри, командэм иятлонэрэ тренерэу Артур Стародубцеври синэлуасэу шытыгъэх. Атлетикэ псынклэмкIэ тренер сыхъунэу Гомельскэм игъоу ыльэгъугъ. Сигуапэу сыкъезэгъи, 1976-рэ ильэсым ишэклогъу мазэ сиофшIэн езгъэжьагъ.

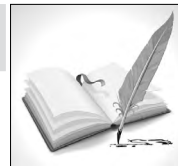
яотличник» зыфилорэ шытхъу тамыгъэр, медальхэу «За отличие в воинской службе», «За безупречную службу в ВС СССР» зыфилохэрэр, нэмыкIэхэри кыфагъэшъошагъэх.

Илъэс тIоклищ фэдиз хъугъэу ар иклуб гупсэ фэшъыпкъ, спортым гъэхъагъэу шышылгъэр зэкIэ ЦСКА-м епхыгъ. Икомандэ шуагъэ кыфыхъыныр ежыр-кIэ пстэумэ анахъ шъхъаI.

— **Iэклиб къэралхэм яклубхэм сарагъэблагъэу кыыхэкIыгъ, ау зыпарэкли сыкъезэгъыгъэп, — кыкIегъэтхы Аскэр.** — Непэ силэр зэкIэ зишулагъэр «сиармейскэ» клуб, арышъ, командэр чIэсыдзынышъ, мылкъу зыдэщылэм сыклоныр сыгу кысфидэгъэп. СыдигъокIи сырыгушхоу къэсэло: ЦСКА-м сыкышчыхъугъ, ащ сышылэжьышIт!

— Дедыр ипрофессионализмагъэрэ иклуб зэрэфэшъыпкъэм-рэкIэ шысэтэхыпIэу зэрэщытым имызакъоу, лъэпкъэу кызыыхэкIыгъэм икIэлэ дэдэу щыт, — **еIо Дмитрий Шакулиным.** — Ащ ишулагъэкIэ адыгэхэм нэлуасэ тафэхъугъ, яшэн-хабзэхэр, язеклуакIэхэр тIагъэх.

## Бзыльфыгъэ къэлэмыр



# Усэн-тхэн Юфышхор фызэшIокIы

Адыгэхэр Кавказым ис лъэпкъыжхэм ащы-  
щых. Ащ ехылагъэу къэпIон хъумэ, акыл-  
губзыгагъэр икыу фэдизэу лъэпкъым зэрэ-  
зылуишагъэм ищысэ ин адыгэхэм яфольклор.

**Аскэр ЦСКА-м ыкли Уэшыгъэ КIуачIэхэм атле-  
тикэ псынклэмкIэ якомандэхэм ямызакъоу,  
Москва исборнэ хэтыгъ, Адыгеим ичемпион,  
СССР-м и Уэшыгъэ КIуачIэхэм мызэу, мытIоу  
ячемпион, эстафетэмкIэ СССР-м ичемпион хъугъэ,  
СССР-м и Кубок кыыхыгъ.**

кышчыгъэлэжьагъагъ. Нэужым Краснодар краймкIэ зэнэкъо-  
къум метрэ 200 кышчысчъи,  
теклоныгъэр кыдэхыгъ. Джащ  
Iофыр щегъагъ...

1964-рэ ильэсым Барцо Ас-  
кэр Адыгеим ичемпион хъугъэ,  
нахъ класэу спортым атлетикэ

Ащ ыпэкIэ Аскэр физическэ  
культурэмкIэ Смоленскэ къэрал-  
лыгъо институтыр кыуыхыгъэу  
щытыгъ, физкультурэмрэ спор-  
тымрэкIэ тренер-кIэлэегъэджэ  
ыкли массажист сэнэхъат зэ-  
рилэр къэзыушыхъатырэ дипло-  
мыр IэкIэлэыгъ.



псынклэмкIэ иапэрэ мастер хэ-  
кум шыхъугъ.

— ЕджэпIэ ужим дзэм къу-  
лыкъу шысхъынэу сызашэм  
спорт ротэм сыхэфагъ, — **ыгу  
къэкIыжы ащ.** — Ау ильэс-  
ныкIо нахъыбэрэ къулыкъу  
схъынэу хъугъэп, Уэшыгъэ  
КIуачIэхэм язэнэкъокъоу Тби-  
лиси шызэхашэщтым сыхэ-  
лэжьэнэу Темыр Кавказым идзэ  
округ исборнэ сыхагъэхъагъ. Ащ  
аныхъ спортсмен дэгъухэр  
ЦСКА-м пае кышчыхахыгъэх.  
Ауштэу 1966-рэ ильэсым Мо-  
сква сыклонэу хъугъэ. СССР-м  
изаслуженнэ тренерэу, олимпи-  
адэхэм тIогъогъоу тыхъын  
медаль къащызыхыгъэу Борис  
Токаревым ильэсрэ сигъэсагъ  
ыкли спортымкIэ мастерым  
ишапхъэхэр изгъэкъугъэх.

Аскэр ЦСКА-м ыкли Уэшыгъэ  
КIуачIэхэм атлетикэ псынклэм-  
кIэ якомандэхэм ямызакъоу,  
Москва исборнэ хэтыгъ, Адыге-  
им ичемпион, СССР-м и Уэ-  
шыгъэ КIуачIэхэм мызэу, мытIоу  
ячемпион, эстафетэмкIэ  
СССР-м ичемпион хъугъэ,  
СССР-м и Кубок кыыхыгъ. Ащ  
нахъи нахъыбэ нэмыкI лъэны-  
къомкIи гъэхъагъэ ышылгъ.

— Зэгорэм Германием са-

— 1977-рэ ильэсым ЦСКА-м  
имассажист Iуагъэкли, ар зэблэс-  
хъун фаеу хъугъэ, — **къелуатэ  
ащ.** — НэмыкI массажист къа-  
гъотыфэ Iоф сIлэнэу ары зэрэ-  
щытыгъэр. Апэу массаж зыфэ-  
сшылгъагъэр Алжан Жармуха-  
медовыр ары. Гомельскэр нэ-  
мыкI специалист лъэхъути,  
баскетболистхэм зэдырагъа-  
штэу а пшъэрылпыр дэгъоу  
згъэцакIэу кыраIуагъ. Ащ тетэу  
сызэрэтренирым нэмыкIэу, мас-  
сажисти сыхъугъ.

ЦСКА-м хэтэу Дедым гъэ-  
хъэгъэ инхэр тихэгъэгу имызакъоу,  
дунаими шышылгъэх. Гу-  
щылэм пае, ар командэм игъу-  
сэу гъогъогуипшырэ СССР-м,  
гъогъогуипшырэ Евролигэм,  
гъогъоу 27-рэ Урысыем ячем-  
пион хъугъэ, Евролигэм иты-  
жын ыкли джэрэ медальхэр  
кыыхыгъэх, гъогъогуипшырэ  
Урысыем и Кубок кыдихыгъ.  
НэмыкI теклоныгъэу зигугъу  
къэпшын плъэкIыштыр бэ.

Зэлъашлэрэ командэм текло-  
ныгъабэу иIэм Барцо Аскэр  
илахъышхоу хэлъыр щытхъуцIэ-  
хэмкIэ, тын зэфэшъхъафхэмкIэ  
кыыхагъэщыгъ. Ар Урысыем  
изаслуженнэ тренер, «Физиче-  
скэ культурэмрэ спортымрэ

Адыгэ шхыныгъохэри ары шу  
тэзгъэлэжьагъэхэр. Исмаилович  
дэжэ адыгэ къое шъыпкъэрэ  
пластэрэ сыдигъокIи зэрэщыпш-  
хышIтхэр ЦСКА-м хэтхэм зэкIэ-  
ми ашIэ.

Джырэблагъэ Адыгеим Шаку-  
линым апэрэу кызэкIом, адыгэ  
мэфэкл зэхыхъэ кыыхафэ. ХъакIэр  
бэу шылагъ, бысымхэм  
Iэнэ шыгъэ къашылгъагъ, лъэпкъ  
мэкъамэхэри, къашъохэри хэ-  
тыгъэх.

— **ПшIош мэхъау, лъэпэчIа-  
сэ сыкырагъэшIагъ, — щхызэ  
къеложы ащ.** — Сыкъэшъо-  
шъугъэми сшIэрэп, ау ЦСКА-м  
ибаскетбол клуб хэтэу апэу ар  
зышлагъэр сэры.

Адыгеим къэшъуакIэу Дми-  
трий шызэригъэшIагъэр Шапсы-  
гъи кышчышхъэпагъ. ШэхэкIэй  
щыклогъэ мэфэкл зэхыхъэм «ар-  
мейцэхэм» зэкIэми ачыпIэкIэ  
ежэ кышчышхъон фаеу хъугъэ.  
КызыэриотэжырэмкIэ, Урысы-  
ем ичыпIэ зэфэшъхъафхэм къа-  
рыкIыгъэу нэбгырэ шыш фэдиз  
зычIэсым кышчышхъонэу фэа-  
гъэп, ау Дедыр кышIокIыгъэп.

**НЫБЭ Анзор.**

Сурэтхэр: Барцо Аскэр, Дми-  
трий Шакулиным ыкли ЦСКА-м  
ибаскетбол клуб яхъарзынэшхэр.

Ар ыльапсэу адыгэ литера-  
турэр кызэкIэхъухъагъ, нэмыкI  
лъэпкъ литературэхэу зыльапсэ  
ильэси 100 заулэкIэ, минкIэ  
къалытэхэрэм ащымыщэу ныб-  
жыкIэми, тилитературэ шъуаши  
пкъы пыти ыгъотыгъ, АР-м  
итхакIохэм, усакохэм гуетыны-  
гъэ ин творчеством фырылэу  
зызэрагъэулауэгъэм ишыхъат  
жанрэ зэфэшъхъафхэр ащкIэ  
дэгъу дэдэу алэ кызыэрэрагъэ-  
хъагъэхэр.

Я XX-рэ IлэшIэгъум иапэрэ  
ныкъом адыгэ литературэм зы  
бзыльфыгъэ тхакIу хэтыгъэр  
— Натхэ Долэтхъан. Я 60 —  
90-рэ ильэсхэм лъэпкъ лите-  
ратурэм кыыхагъэх Хъунэго  
Нуриет, Емыж МулиIэт, Ер-  
гукъу-ЩэшIэ Щамсэт, Хъунэго  
Саидэ, Гъыш Рахымэт, Мамры-  
къо Фатимэ ыкли непэ зигугъу  
къэтшышIт ГутIэ Санят. Бзыль-  
фыгъэ акъылыр, гупшысэр, фэ-  
бэгъэ-шъэбагъэр, сакъыныгъэ-  
зэфагъэр лъэныкъуабэкIэ адыгэ  
литературэм ифэныкъогагъ  
ыкли тилитературэ ахэм нахъ  
къагъэбжышIуагъ.

ГутIэ Санят Красногвардей-  
скэ районым ит къуаджэу Адэ-  
мые бэдзэогум и 14-м, 1961-  
рэ ильэсым кышчыхъугъ. Адыга-  
бзэр дэгъоу зышашIэу, зышагъэ-  
федэрэ унагъом щапугъ. Гурыт  
еджапIэр кызеухым, якъоджэ  
колхоз ибригадэ зы ильэсрэ  
Iоф шылагъ, 1980-рэ ильэсым  
Адыгэ къэралыгъо кIэлэегъэджэ  
институтым филологиемкIэ ифа-  
культет чIэхъагъ, дэгъу дэдэуи  
кыуыхыгъ. Зы ильэс еджэгъу  
Хъатикъое гурыт еджапIэм  
адыгабзэмрэ адыгэ литера-  
турэмрэкIэ ыкли урысыбзэмрэ  
урыс литературэмрэкIэ щыри-  
гъэджагъэх. 1986-рэ ильэсым  
Адыгеим и Къэралыгъо телера-  
диокомпание рагъэблэгъагъ:  
выпускающэу ригъажыи, ильэс  
зэфэшъхъафхэм тематическэ  
ыкли къэбархэмкIэ программэ-  
хэм яредакторэу Iоф ышлагъ,  
тематикэмкIэ редакцием ипро-  
граммэ изэхэщакIоуи, ипашэуи  
щытыгъ. Илъэс 30 Iэпэ-цыпэр  
мы Iофым фигъэшъошагъ.

Санят ытхыхэрэр 1983-рэ  
ильэсым кышчыублагъэу хеутых.  
Иапэрэ усэхэр республикэ гъэ-  
зетэу «Адыгэ макъэм», журна-  
лэу «Зэкъошныгъэм» кыыхау-  
тыгъэх.

Итхылэхэри ахэм аужылоу  
кызэкIэлэтыкIуагъэх: иапэрэ  
усэ тхылэу «Къеблагъ» (1992),  
«Уаипчъ» зыфилорэ сборникыр,  
повестхэр зыдэт тхылэу «Шэ-  
ныгъэ шъэф» (2004). «Ошъогуи-  
тIум азыфагу» ышхъэу роман-  
эссе, усэ тхылэхэу «Гушылэр  
макIэу», «Гупшысэр жыкорен»  
(2012) кыдигъэкIыгъэх.



Санят зэдзэкIын Iофми зы-  
щиушэтыгъ, «Ушый гъэсэпэ-  
тхыдэхэр» («Притчи Соломона»)  
2014-рэ ильэсым тхылъ шъхъа-  
фэу адыгабзэкIэ кыдигъэкIыгъ.  
Бзыльфыгъэ тхакIом джащ фэ-  
дэу иадыгабзэ егъэфедэ, хе-  
гъахъо ыкли еухъумэ. Къэплъы-  
тэмэ, усэкло-тхакIоу С. ГутIэр  
зытхэрэр ильэс 40 мыгъэ мэхъу.

Илъэс клорэп мусакIэхэр,  
ирассказ ыкли повесть пычыгъо-  
хэр журналэу «Зэкъошныгъэм»  
кышчыхимыутхэу, иповестэу  
«Хъэм ыцIагъэр Куплэ» зы-  
филорэр журналым бэмышIэу  
кыдэхъагъ. Ар щылэныгъэ лъэ-  
псэ гъэшIэгъон зилэ произведе-  
ниеу, цыфыр, ащ къешIэкIыгъэ  
чIыопсыри, нэмыкI псэ зыпыт-  
хэри нэм кыкIэзыгъэуцорэх, а  
зэкIэ нэрымылгъэу IуданэкIэ  
зэрэзэпхыгъэхэр узылэпищэу  
С. ГутIэм кырилотыкIыгъ. Шы-  
лэныгъэр пчъагъэу зэхэлъ, ар  
пшIэнымкIэ, кыбгъурылонимкIэ,  
о пшъхъэкли ащ щыш зыпшы-  
нымкIэ мыщ фэдэ литературнэ  
произведениехэм мэхъанэшхо  
яI: еджэкIо цыкIухэу ахэм яджэ-  
ныр шэны зыфэхъугъэхэм яду-  
нэееплъыкIэ псыхъагъэ мэхъу,  
яадыгабзэ кыыххъо, яжабзэ  
хагъахъо, егъэчаны. Тхыгъэ  
литературэм, анахъэу кIэлэщы-  
кIухэм атегъэпсыхъагъэхэм,  
ахэр ащыш мэхъух, плуныгъэ-  
гъэсэнэгъэмкIэ зишуагъэ лъэ-  
шэу къаколорэх.

ГутIэ Санят зилоф зыгъэшлу-  
хэрэм ащыш, усэн-тхэныр ежэ  
щыш шъыпкъэ хъугъэу ыпэкIэ  
лэжIуатэ. АР-м итхакIохэм я  
Союз илитературнэ IофышIэу  
мы аужырэ ильэсхэм мэлэжэ.  
Псауныгъэ пытэ иIэу, игухэ-  
лшышIухэр тапэкли дахэу пхы-  
рышынэу фэтэлэ.

**МАМЫРЫКЪО Нуриет.**



## Дзюдо

## Дунэе зэнэкъокъум щатекъуагъ

Адыгеим испортсменэу Хъасанэкъо Алым дзюдомкӀэ дунэе зэнэкъокъоу къалэу Измит (Тыркуем) щыкӀуагъэм апэрэ чыплӀэр къыщыдихыгъ.

ДзюдомкӀэ олимпийскэ чемпионэу Хусейн Озкан ыцӀэкӀэ зэхашӀэгъэгъэ зэнэкъокъум хӀэгъэу 16-мэ къарыкӀыгъэ спортсменхэр хэлэжъагъэх. ДзюдомкӀэ республикэ спорт еджаплӀэу Кобл Якъубэ ыцӀэ зыхьырэр

къэзыухыгъэ, тренерэу Хъакурынэ Дамир ыгъэсэрэ Алым килограмм 46-м нэс къэзыщӀэхэрэм ябэныгъ, ӀепӀэсэныгъэшхо зэрэхӀэри тибатыр къыгъэлъэгъуагъ. Аферым!



**Зэхэзышагъэр ыкӀи къыдзыхъыгъэкӀыгъэр:**  
АР-м лъэпкӀэ ИофхэмкӀэ, ӀэкӀыб къэралхэм ащысӀэурэ тильӀепкӀэ-гъухэм адырӀэ зӀпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет  
Адресыр:  
385000  
къ. Мыекъуапэ,  
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдӀыгъэр:**  
385000,  
къ. Мыекъуапэ,  
ур. Первомайскэр, 197.  
**Телефонхэр:**  
приемнӀэр:  
52-16-79

Редакцием авторхэм къаӀихырэр А4-кӀэ заджӀэхэрэ тхьапӀэхэу зипчъагъэкӀэ 5-м емыхъухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дӀлӀэу, шрифтыр 12-м нахъ цӀыкӀунэу щытӀеп. Мы шапхӀэхэм адимыштӀэрэ тхыгъэхэр редакцием зӀкӀегъэкӀожыхъ.  
**E-mail: adygvoice@mail.ru**

**Зышаушыхъатыгъэр:**  
УФ-м хэутын ИофхэмкӀэ, телерадиоукъэтын-хэмкӀэ ыкӀи зӀлбы-ӀэсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чӀыпӀэ гъэорышӀапӀ, зӀраушыхъатыгъэ номерыр  
**ПИ №ТУ23-00916**

**Зыщыхаутырэр**  
ОАО-у  
«Полиграф-ЮГ»,  
385000,  
къ. Мыекъуапэ,  
ур. Пионерскэр,  
268

**ЗӀкӀэмкӀи пчъагъэр**  
**4366**  
**Индексхэр**  
**П 4326**  
**П 3816**  
**Зак. 1166**

Хэутыным узчыкӀӀэтхэнэу щыт уахътӀэр  
Сыхъатыр  
18.00  
ЗыщыкӀӀэтхӀэгъэхэу уахътӀэр  
Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъаӀэр  
**МӀшлӀэкъо С. А.**

Редактор шхъаӀэм игуадзэр  
**ТӀу З. Дз.**

ПшгъэдӀкӀыжъ зыхьырэр секретарыр  
**ЖакӀэмыкӀо А. З.**

## ЛӀэужыкӀ

## Спортсменхэр агъэшӀуагъэх

Муниципальнэ образованиеу «ТӀэхъутэмыкӀое районим» инароднэ депутатхэм я Совет ия 11-рэ сессие илофшӀэн ТӀэхъутэмыкӀуае щыригъэжъэным ыпӀэкӀэ районим испортсменхэм ащыщхэр агъэшӀуагъэх.



БэнэкӀо ныбжыкӀӀэхэу урым-рим бэнэкӀэ лъэпкӀымкӀэ 2023-рэ илъэсым гъэхъагъэхэр зышыгъэхэм ящытху алуагъ.

ТӀэхъутэмыкӀое районим ипащэу ШӀэо Аскэр Европэмрэ Урысыемрэ япервенствэ апэрэ чыплӀэр къыщызыхыгъэу, Европэм ипервенствэ тыжын медальыр къыщыдзыхыгъэу Тимур Кошелевым, Европэм ипервенствэ джӀэрэ, Урысыем ипервенствэ тыжын медальхэр къащызыхыгъэу Нэхэе Рэмэзан, Урысыем ипервенствэ я 3-рэ чыплӀэр къызыщыфагъэшӀошӀэгъэ Барцэ Рэмэзан ягъэхъагъэхэмкӀэ къафӀэгъушӀуагъ ыкӀи щытху тхылхэр аритыжыгъэх.

Джащ фӀэдэу спортсменхэм дӀэгъоу зӀрадӀалажъэхэрэм фӀэшӀ тренерхэу НатӀэкъо Шумафи, ЦӀӀэгушӀу Адами, Гедыоджэ Адами щытху тхылхэр афагъэшӀошагъэх.

## Футбол

## «ЗӀкӀошныгъэм» чӀэзыукӀӀэр регъажъэ

ФутболымкӀэ Урысыем ипервенствэ ия 2-рэ лигӀэ хэлэжъэрэ Мыекъопэ «ЗӀкӀошныгъэм» бэдзэогъум и 16-м чӀэзыукӀӀэр регъажъэ. Апэрэ едзыгъом ар чӀэпыогъум и 15-м нэс купи 6-мэ футбол тӀорытӀо адешӀэшт.

Бэдзэогъум иублӀэгъу ехъулӀэу Адыгеим ифутболистхэм языгъӀэсӀэфыгъо аухыгъ. Тхьамэ-фитӀу имыкӀум ахэр ешӀӀэгъу заулӀэм ахэлэжъагъэх. «Кубань» зыфилорэ купым Краснодар щыдырилӀэгъэ ешӀӀэгъум зи щытекӀуагъӀеп, пчъагъэр 2:2-у зэнэкъокъур аухыгъ. Футбол командэу «Краснодарым» хэт-

хэр тистадионэу «ЗӀкӀошныгъэм» 0:4-у тифутболистхэм къащытекӀуагъэх.

Тифутболистхэр «Кубань-Холдинг» Краснодар краимкӀэ станицэу Павловскэм щыукӀӀэ-щтых. Бэдзэогъум и 29-м «ЗӀкӀошныгъэр» Ялтэ ифутбол командэу «Рубин» зыфилорэм Мыекъуапэ футбол щыдешӀэшт.



КъатхӀэхэрэм яшӀошӀрэ редакцием иеплъыкӀӀэхэмрэ зӀтемыфӀэнхэ алъӀэкӀышт.

НӀкӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр БЗШУ Асхъад.